

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Verslag nascholingsaanbod Taalscholing VVE + OAS Amsterdam

Kuiken, F.; Loman, E.; Maas, J.; Noordeloos, S.

Publication date

2012

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F., Loman, E., Maas, J., & Noordeloos, S. (2012). *Verslag nascholingsaanbod Taalscholing VVE + OAS Amsterdam*. Gemeente Amsterdam, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Gemeente Amsterdam

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

Spa, project- en adviesbureau

Voor- en vroegschoolse educatie / referentieniveau primair onderwijs

Verslag nascholingsaanbod Taalscholing VVE + OAS Amsterdam In opdracht van mvr Margie Patisselano

UVA
Prof. dr. Folkert Kuiken

CPS Onderwijsontwikkeling en advies
Els Loman, Judith Maas en Sonja Noordeloos

Dit verslag is gebaseerd op een analyse van het document: 'Opzet Project Taalscholing Voorschoolleidsters & Onderwijsassistenten en lesbezoeken op 12 en 15 juni 2012.

Sfeer in de groep

In elke groep is de sfeer open en prettig. De gemotiveerde deelnemers lijken zich in een veilige leeromgeving op hun gemak te voelen en daardoor is er steeds hoge betrokkenheid. Er kunnen fouten worden gemaakt. In een dergelijke setting is (nog meer) effectief leren mogelijk.

Lesdoel

In sommige geobserveerde lessen wordt het lesdoel wel benoemd en in andere lessen niet. Het is van belang het lesdoel te benoemen en aan het einde van de les te vragen of het lesdoel voor de deelnemers ook is behaald, met andere woorden is er door de deelnemers geleerd. Deze informatie is van belang voor de docenten om te weten of de kwaliteit van de les aansluit bij de onderwijsbehoeften van de deelnemers.

Aantal studie-uren

De onderwijscontacturen zijn minimaal. Effectieve lestijd is dan van belang. De observatoren adviseren om de aanwezigheid van deelnemers goed te registreren en het belang van effectieve lestijd aan de deelnemers te benoemen.

Wietske geeft aan dat de aanwezigheid van de deelnemers goed wordt geregistreerd. De projectleider meldt elke week absentie aan de werkgevers. In het document 'Afspraken taalscholing' wordt het belang van 90% aanwezigheid benadrukt. Deze afspraken worden de eerste les door de docenten besproken en de werkgevers ontvangen deze afspraken via e-mail. De deelnemers moeten afwezigheid vooraf melden, zowel bij de projectleider als bij hun werkgever.

Binnen de lestijd is het aan de leerkracht om iedere les kritisch te blijven op geschikte activiteiten binnen de lestijd en geschikte activiteiten als huiswerk.

Het is bijvoorbeeld geen goed idee om de deelnemers tijdens de les een tekst te laten lezen en de daarbij behorende vragen te beantwoorden. Ons advies is om de deelnemers thuis de vragen te laten beantwoorden zodat de lestijd effectiever kan worden besteed. Wietske geeft aan dat sommige docenten de vragen al wel thuis laat beantwoorden. Andere docenten moeten dit ook meer, beter of effectiever moeten doen.

Differentiatie

Er zijn grote verschillen te bemerken tussen de deelnemers. We hebben in twee lessen weinig differentiatie gezien en een klassikale bespreking zonder differentiatie. Ons advies is om extra aandacht te besteden aan differentiatie binnen de groep deelnemers. Differentiëren, zorgt ervoor dat je kunt blijven afstemmen op verschillen tussen de deelnemers en dat deze kleiner worden, in plaats van groter. In de beschrijvingen van de lessen komt differentiatie niet voor. Door daar enkele opties van omgaan met verschillen te benoemen/beschrijven heeft de uitvoerende docent handvatten om dit concreet in de les te verwerken.

Hardop denkend voordoen

Een van de nieuwste inzichten in het onderwijs is het hardop denkend voordoen, het modellen. Dit betekent dat de docent een model is voor de deelnemer. De docent verwoordt zijn of haar denkstappen, stap voor stap door zichzelf hardop vragen te stellen en met mogelijke oplossingen te komen. Zo leert de docent de deelnemer een denkproces aan. Dit hardop denkend voordoen hebben we bij twee docenten heel expliciet gezien. Zij verwoordden expliciet alle denkstappen, heel consequent en bij elke opdracht weer. Daarnaast besteedden zij ook expliciet aandacht aan de denkstappen van de deelnemers bij vragen die ze niet goed beantwoordden. In dat geval gingen de docenten na welke denkstappen de deelnemer had gemaakt en waar het in dat proces precies fout ging. Op deze wijze kun je effectiever inspelen op de kern van het probleem van bijv. structurele fouten.

Advies is om de inzichten die effectief blijken te zijn nog meer te verwerken in de les, aanbod en didactiek.

Leesteksten

De leesteksten van de Taaltoets zijn maximaal 1 A4-tje lang. De oefenteksten tijdens het scholingsaanbod zijn soms 3 of 4 pagina's lang. Belangrijk is om de deelnemers goed voor te bereiden op het examen en daar zowel je oefenteksten als je proeftoets-teksten op aan te laten sluiten. Er bestaat op dit moment enige discrepantie tussen de leesteksten van de Taaltoets en de leesteksten van het nascholingsaanbod.

De onderwerpen van de teksten zijn goed gekozen. Ze sluiten goed aan bij de werkomgeving en interesses van de deelnemers. Op deze manier wordt het lesmateriaal betekenisvol.

Omdat de tijd bij de Taaltoets ook degelijk een rol speelt, is het aan te raden dat de docent zich ook richt op de snelheid van het lezen. Hoe snel leest iemand een A4-tje? Hoeveel tijd heeft degene nodig om de vragen te maken? Ons advies is om de deelnemers op vlot begripend lezen voor te bereiden. Tevens is het van belang om veel zogenaamde leeskilometers te maken. Dit betekent dat er veel verschillende soorten teksten gelezen moeten worden zoals informatieve teksten, onderzoeken, romans, tijdschriften etc.

Onderdeel spreken

De deelnemers waren zichtbaar wat meer gespannen bij het onderdeel spreken. De genoemde spanning kan gezien worden als gezonde spanning als je iets hardop voor andere deelnemers moet opzeggen. Het spreken in de groep en daarop gewaardeerd worden vinden de deelnemers dus als leeractiviteit eng. We schoven aan bij het onderdeel in de les waarbij de deelnemers moeten reageren op een situatie. Hun reactie werd ingesproken en opgenomen. Nadat iedereen was geweest werd het bandje afgedraaid en werden de reacties gezamenlijk besproken en gecorrigeerd. Daarna moesten de deelnemers nogmaals op dezelfde situatie een reactie geven. Dit herhaald inoefenen is erg zinvol.

Leerlijnen

De leerlijnen zijn uitgewerkt in lesweken. De lesweken zijn vervolgens weer heel specifiek omschreven in lesbeschrijving. De lesdoelen binnen de lesbeschrijvingen zijn heel concreet. Deze lesdoelen zou je kunnen omschrijven als tussendoelen.

Tussendoelen werken toe naar einddoelen. Deze einddoelen zijn echter niet terug te vinden in het nascholingsaanbod. Het stuk benoemt wel de in Amsterdam gestelde taalnormen van B1, B2 etc. Maar de relatie

tussen de inhoud van deze taalnormen (zoals uitgeschreven in het Deelrapport Taalnorm voor Amsterdamse voorschoolleidsters) en de tussendoelen genoemd in het nascholingsaanbod is niet helder. Bij de lesobservaties (zie kopje 'doelen') is naar voren gekomen dat het benoemen en ook het terugblikken op het lesdoel van belang is om leerrendement voor de deelnemers inzichtelijk te maken. In de lesbeschrijvingen ontbreekt een evaluatie/afsluitingsfase waar aandacht voor het lesdoel zou moeten zijn. Bij ieder domein zijn ook zelfbeoordelingsformulieren gemaakt. Dit is een goede manier om de deelnemers betrokken en verantwoordelijk te laten zijn bij het leren. Echter, in het bekeken document van de scholing is de relatie met leerlijnen, lesdoelen en Amsterdamse taalnormen nu nog onduidelijk.

Structuur (toets)programma

De opzet van het programma heeft als doel dat na een aantal lesweken een oefentoets wordt gemaakt. Het resultaat van die oefentoets geeft aan of een deelnemer al kan deelnemen aan de Amsterdamse Taaltoets.

De oefentoets Lezen bestaat uit teksten die niet langer zijn dan één A4-tje. Alleen de onderwerpen verschillen nogal.

De oefentoets Schrijven is volledig gebaseerd op het onderdeel Schrijven van de UvA-toets.

Aan de deelnemers wordt vooraf uitgelegd dat de oefentoets bedoeld is om:

1. de toets-situatie te oefenen
2. een meetmoment is.

Motivatie, presentie, de resultaten van de opdrachten en huiswerk spelen ook mee in de beoordeling of een deelnemer voldoende voorbereid is om de Amsterdamse taaltoets te gaan maken.

Het blijft voor het leerproces van de deelnemers van belang om te weten wat het doel is van deze proeftoets en hoe deze toets zich verhoudt tot de Amsterdamse Taaltoets.

Evaluatie

Om de mening van de deelnemers te weten te komen is er een Evaluatieformulier ontwikkeld. Deelnemers kunnen hier aangeven of ze een bepaald punt onvoldoende/voldoende of goed vonden.

Een evaluatie heeft (in dit geval) als doel om inzicht te krijgen in hoe deelnemers de scholing hebben ervaren. Juist bij 'onvoldoende' antwoorden, wil je weten waar dit aan ligt. Het is dan ook belangrijk dat er bij de afzonderlijke vragen ruimte is om je opmerkingen kwijt te kunnen en niet alleen onderaan als algemeen kopje.

Drie inhoudelijke mogelijkheden om nog meer informatie te vergaren m.b.v. dit evaluatieformulier:

- vraag 1 (Wat vond je van de lessen?) meer specifiek gemaakt kunnen worden.

- een vraag toevoegen over de organisatie
- een vraag toevoegen over het lesmateriaal
- een vraag toevoegen over specifieke aandacht voor de deelnemer door de docent

Wietske geeft aan dat bovenstaande aanbevelingen zijn opgepakt en dat naar aanleiding van het gesprek en opmerkingen de evaluatieformulieren intussen zijn aangepast.

Eindconclusie

Ongeacht enkele verbeterpunten die we in bovenstaand verslag hebben aangegeven is duidelijk dat alle deelnemers door de nascholing beslist taalvaardiger worden.